

Karta opisu zajęć – Sylabus

Państwowa Akademia Nauk Stosowanych im. ks. Bronisława Markiewicza w Jarosławiu im. ks. Bronisława Markiewicza w Jarosławiu

Kreatywne zachowania w redukowaniu marginalizacji społecznej

Nazwa zajęć KREATYWNE ZACHOWANIA W REDUKOWANIU MARGINALIZACJI SPOŁECZNEJ		Kod zajęć: F2_08	
Nazwa kierunku studiów,	poziom i profil kształcenia:	Psychologia, studia jednolite magisterskie, profil praktyczny	
Język wykładowy: polski	Rodzaj zajęć:	specjalnościowe	
Rok studiów: III	Semestr: 5	Liczba punktów ECTS przypisana zajęciom: 4	Data aktualizacji sylabusu: 9.10.2023
Instytut (Zakład) odpowiedzialny za zajęcia:		Wydział Humanistyczny	
Imię, nazwisko, tytuł/stopień naukowy, adres e-mail wykładowcy (wykładowców)/prowadzących zajęcia:		dr Andrzej Juros andrzej.juros@pwste.edu.pl	
FORMA PROWADZENIA ZAJĘĆ I LICZBA GODZIN			
Ogólna liczba godzin zajęć dydaktycznych na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych z podziałem na formy:			
Studia stacjonarne		Studia niestacjonarne	
Wykład:		Wykład:	
Cwiczenia:	30	Cwiczenia:	
Laboratorium:		Laboratorium:	
Lektorat:		Lektorat:	
Projekt:		Projekt:	
Zajęcia praktyczne:		Zajęcia praktyczne:	
Seminarium:		Seminarium:	
Zajęcia terenowe:		Zajęcia terenowe:	
Praktyki:	15	Praktyki:	
Inna forma (jaka):		Inna forma (jaka):	
RAZEM:	45	RAZEM:	
II. INFORMACJE SZCZEGÓŁOWE			
Cel (cele) prowadzenia zajęć: Przekazanie wiedzy dotyczącej różnorodnych koncepcji wykluczenia społecznego. Wyrobienie umiejętności identyfikowania jednostek i grup marginalnych oraz przyczyn i skutków marginalizacji. Rozwinięcie zdolności charakteryzowania różnorodnych obszarów wykluczenia ze względu na ekonomiczne i poza-ekonomiczne czynniki. Rozwinięcie zdolności przewidywania procesów zmian społecznych prowadzących do wykluczenia społecznego jednostek i grup społecznych. Wypracowanie umiejętności rozpoznawania strategii przetrwania jednostek i grup wykluczonych w odniesieniu do norm, wzorów i wartości społecznych. Wypracowanie wrażliwości w ocenie stylu życia jednostek i grup piętnowanych.			
Wymagania wstępne w zakresie wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych (jeśli obowiązują): Podstawowa wiedza z zakresu psychologii społecznej.			
Efekty uczenia się określone dla zajęć w kategorii wiedza, umiejętności oraz kompetencje społeczne oraz metody weryfikacji efektów uczenia się UWAGA: Dzielimy efekty uczenia się określone dla zajęć na kategorie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych. Określone dla zajęć efekty uczenia się nie muszą obejmować wszystkich trzech kategorii i zależą od formy zajęć.			
Symbol efektów uczenia się przypisanego do zajęć*	Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się, Student w kategorii: Wiedzy - zna i rozumie	Odniesienie do efektów uczenia się dla określonego kierunku studiów, poziomu i profilu #	
F2_08_EU01W	Student ma uporządkowaną i pogłębioną wiedzę na temat stereotypów, uprzedzeń i dyskryminacji; zna i rozumie terminologię używaną w tym obszarze; posiada wiedzę na temat różnych form marginalizacji wynikającej ze stereotypizacji i uprzedzeń oraz możliwości oddziaływań psychoprofilaktycznych.	K_W02 K_W15	
	Umiejętności - potrafi		
F2_08_EU02U	Student potrafi wykorzystać wiedzę teoretyczną z zakresu stereotypów, uprzedzeń do analizowania i interpretowania marginalizacji społecznej, potrafi wskazać i opisać uwarunkowania (osobowe, społeczne oraz kulturowe) dyskryminacji;	K_U05	

F2_08_EU03U	Student potrafi analizować przyczyny i źródła stereotypów, uprzedzeń i dyskryminacji oraz przewiduje ich konsekwencje społeczne; umie opracować propozycje oddziaływań ukierunkowanych na zmianę tych postaw i zachowań.	K_U05		
Kompetencji społecznych - jest gotów do				
F2_08_EU04K	Student okazuje zrozumienie dla sytuacji ludzi z różnymi problemami i trudnościami związanymi z procesami stereotypizacji i dyskryminacji.	K_K03		
* kod zajęć, # efekty uczenia się dla określonego kierunku studiów, poziomu i profilu (np. K_W01, K_U01, ..) W- wiedza, U- umiejętności, K- kompetencje społeczne 01, 02... - numer efektu uczenia się UWAGA! Zaleca się, aby w zależności od liczby godzin zajęć, liczba efektów uczenia się zawierała się w przedziale: 3-7, ale są to wartości umowne w zależności od ogólnej liczby godzin zajęć..				
TREŚCI PROGRAMOWE I ICH ODNIESIENIE DO EFEKTÓW UCZENIA SIĘ PRZYPISANYCH DO ZAJĘĆ				
Treści programowe (uszczegółowione, zaprezentowane z podziałem na poszczególne formy zajęć tj. wykład, ćwiczenia, laboratoria, projekty, seminaria i inne):				
Symbol treści programowych	Opis treści programowych	Forma zajęć	Liczba godzin	Odniesienie do efektów uczenia się przypisanych do zajęć
		ćwiczenia	30	
TP-01	Podstawy działań profilaktycznych. Typy i modele Programów profilaktycznych. Interdyscyplinarny charakter działań profilaktyki społecznej. Specyfika i konstruowanie programów profilaktycznych w oparciu o interdyscyplinarną współpracę różnych środowisk. Problem doboru form przekazu dla danego odbiorcy. Dobór strategii i metod. Czynniki chroniące i czynniki ryzyka.		10	F2 08 EU01W F2_08_EU02U
TP-02	Od animacji społecznej do przedsiębiorczości społecznej (w poszukiwaniu potencjału samopomocy)		10	
TP-03	Profilaktyka niedostosowania społecznego i przestępczości nieletnich- strategie, terapia, zapobieganie niepowodzeniom szkolnym		10	
		praktyka zawodowa	15	
TP-04	Założenia profilaktyki społecznej. Cele, zadania, formy i funkcje działań profilaktycznych, poziomy profilaktyki, profilaktyka w społeczności lokalnej		2	
TP-05	Działalność profilaktyczna w systemie pomocy społecznej, założenia pracy socjalnej i asystentury rodzinnej. Charakterystyka problemów społecznych w Polsce. Promocja zdrowia a profilaktyka społeczna.		2	F2 08 EU01W F2_08_EU02U F2 08 EU03U F2 08 EU04K
TP-06	Specyfika roli zawodowej psychologa w systemie pomocy społecznej (zadania w placówce opiekuńczo - wychowawczej, rola psychologa w społeczności lokalnej)		2	

ZALECANA LITERATURA (w tym pozycje w języku obcym)

Literatura podstawowa przedmiotu

Biblioteczka "Nowa praca socjalna" jest źródłem inspiracji dla psychologów. Profesor Mirosław Grewiński, tak rekomenduje: "Przedstawiamy Państwu ważną serię wydawniczą, która została zatytułowana jako „Nowa Praca Socjalna” wskazując na jej innowacyjny, często nowatorski charakter" ... a prof. Olga Kowalczyk wskazując na transdyscyplinarny charakter biblioteczki wskazuje na ich znaczenie również dla psychologów (choć nie wymienionych z nazwy): "Opublikowane opracowania mogą być wreszcie użytecznym narzędziem dla innych aktorów polityki społecznej: polityków wyznaczających jej instytucjonalne ramy, naukowców i badaczy spierających się o zasadność przyjmowania za obowiązujące takich, a nie innych paradygmatów, wyznaczających cele i sposoby ich realizacji, a także samych uczestników życia społecznego. Nie chodzi o to, aby działać „na rzecz” osób i grupy, czy „wobec” jakichś problemów, lecz „z” osobami i grupami, będącymi często niewykorzystanym potencjałem dla samych siebie i swoich środowisk". Ten podmiotowy potencjał tkwiący w ludziach, którzy potrzebują pomocy (psychologicznej), wymaga ze strony psychologa kreatywnego ustosunkowania się do tych ludzi, uwolnienia w nich naturalnych sił ...

Lustracja społeczna autorstwa Profesor **Barbary Szatur-Jaworskiej** z podręcznika *Diagnozowanie w polityce społecznej. Materiały do studiowania*, Oficyna Wydawnicza ASPRA-JR, Warszawa 2003, s. 167-171

Giza-Poleszczuk A., Komendant-Brodowska A., Baczko-Dombi A., Schimanek T. (2021), *Metoda animacji społeczności lokalnych na rzecz dobra wspólnego. Teoria i praktyka*, Warszawa: Akademia Rozwoju Filantropii w Polsce, www.lokalnepartnerstwa.org.pl/publikacja-naukowa/

Pokora M., *Es w polityce przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu w Polsce*, artykuł w czasopiśmie "Ekonomia społeczna" 2014, nr. 2, s. 9-20

Pospiszyl, I. (2008). *Patologie społeczne*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa.

Ratyński, W. (2003). *Problemy i dylematy polityki społecznej w Polsce*, Wydawnictwo Difin, Warszawa. - książka zgłoszona do zamówienia

Szluz, B. (red.). (2015). *Wielowymiarowość wykluczenia społecznego. Diagnoza i profilaktyka*, Spiska Nova Ves, Spektrum- Vyhod

Literatura uzupełniająca przedmiotu:

Jarymowicz, M. (2001). W poszukiwaniu przesłanek sztywności stereotypów. W: M Kofta i A. Jasińska-Kania (red.), *Stereotypy i uprzedzenia: uwarunkowania społeczno kulturowe* (s. 26-43). Warszawa: Wydawnictwo Naukowe Scholar.

Kofta, M. (1996). Wprowadzenie do psychologii stereotypów i uprzedzeń. W: M. Marody i E. Gucwa -Leśny (red.), *Podstawy życia społecznego w Polsce* (s.198-217). Warszawa: Instytut Studiów Społecznych UW.

Kofta, M. (red.) *Myślenie stereotypowe i uprzedzenia. Mechanizmy poznawcze i afektywne*. Warszawa: Wydawnictwo Instytutu Psychologii PAN.

Kofta, M., Sędek, G. (1995). Stereotyp 'duszy grupowej', wybory parlamentarne, a postawy wobec osób pochodzenia żydowskiego. W: B. Wojciszke (red.), *Jacy są Polacy? Badania opinii społecznej jako źródło wiedzy psychologicznej* (s. 55-72). Warszawa: Wydawnictwo Instytutu Psychologii PAN.

Kurcz, I. (1992). Stereotyp, prototypy i procesy kategoryzacji. W: Z. Chlewiński i I. Kurcz (red.), *Stereotypy i uprzedzenia* (s. 29-45) Warszawa: Wydawnictwo Instytutu Psychologii PAN.

Kurcz, I. (2001). Zmiana stereotypów: Jej mechanizmy i granice. W: M Kofta i A. Jasińska-Kania (red.), *Stereotypy i uprzedzenia: uwarunkowania społeczno-kulturowe* (s. 3-25). Warszawa: Wydawnictwo Naukowe Scholar.

Krzemiński, I. (red.). (1996). *Czy Polacy są antysemitami?* Warszawa: Oficyna Wydawnicza.

Radkiewicz, P. (2011). Autorytaryzm jako ideologiczna wizja świata społecznego i jako postawa wobec własnej grupy. Co jest bliższe istoty zjawiska? W: M. Kofta i M. Bilewicz (red.), *Wobec obcych. Zagrożenia psychologiczne a stosunki międzygrupowe* (s. 209-231). Warszawa: PWN

Weigl, B. (1999). *Stereotypy i uprzedzenia etniczne u dzieci i młodzieży*. Warszawa: Wydawnictwo Instytutu Psychologii PAN

INFORMACJA O PRZEVIDYWANEJ MOŻLIWOŚCI WYKORZYSTANIA E-LEARNINGU

III. INFORMACJE DODATKOWE			
Odniesienie efektów uczenia się przypisanych do zajęć i treści programowych do form zajęć i metod oceniania			
Symbol efektu uczenia się przypisanego do zajęć	Symbol treści programowych realizowanych w trakcie zajęć	Formy zajęć i metody dydaktyczne prowadzenia zajęć umożliwiające osiągnięcie założonych efektów uczenia się *	Metody weryfikacji osiągnięcia efektów uczenia się przypisanych do zajęć #
WIEDZA			
F2_08_EU01W	TP_01-TP_07	ćwiczenia praktyka zawodowa	aktywność, obecność, wykonane zadania, prezentacja, projekt - program profilaktyczny (pod kątem swojej społeczności lokalnej studenta), zaliczenie z oceną
UMIĘJĘTNOSCI			
F2_08_EU02U	TP_01-TP_07	ćwiczenia praktyka zawodowa	aktywność, obecność, wykonane zadania, prezentacja, projekt - program profilaktyczny (pod kątem swojej społeczności lokalnej studenta), zaliczenie z oceną
F2_08_EU03U	TP_04-TP_07	ćwiczenia	aktywność, obecność, wykonane zadania, prezentacja, projekt - program profilaktyczny (pod kątem swojej społeczności lokalnej studenta), zaliczenie z oceną

Zadania do wykonania w trakcie zajęć (podstawa zaliczenia zajęć):

1. Innowacyjne działania obywatelskie w mojej społeczności

W odniesieniu do swojej: miejscowości, gminy, powiatu student ma krótko opisać przykład innowacji społecznej zainicjowanego przez konkretną osobę (animatora, organizatora, lidera organizacji społecznej, przedsiębiorcy społecznego) i krótko opisać podejmowaną przez niego inicjatywę społeczną.

2. "Możliwości" potencjału obywatelskiego mojej społeczności

Kreatywność zachowań psychologa w podejmowaniu działań zmierzających do redukcji marginalizacji społecznej (problem) w obszarze działania (społeczność lokalna: gmina, powiat, region ...) polega na wstępie na dokonaniu diagnozy społecznej. Jej elementem kluczowym jest nie tylko (i nie przede wszystkim) ustalenie problemu. Tym co będzie decydowało o skuteczności działań jest ustalenie aktualnych możliwości:

- własnych psychologa (kompetencja, aktualna mojej aktywność np. rodzina, praca, organizacja społeczna, parafia, uczelnia ...)
- jego społeczności (inicjatywy lokalne, istniejące instytucje publiczne np. gminne, powiatowe, działania podejmowane na terenie parafii, lokalne organizacje społeczne/pozarządowe, ...)
- szerszego społeczeństwa (programy rządowe, programy obywatelskie np. Narodowy Instytut Wolności, Polsko-Amerykańska Fundacja Wolności, inicjatywy Ashoki i jej członków ...)

Pomocne w tym zakresie, oprócz własnej "lustracji społecznej" są strony internetowe:

urzędu gminy, starostwa, parafii, ... (wyszukiwarka znajdująca się na "Portal organizacji pozarządowych - ngo.pl - <https://spis.ngo.pl/>).

Student ma za zadanie krótko scharakteryzować istniejące możliwości w tym zakresie - można to zrobić w postaci bądź tekstu, bądź prezentacji PowerPoint (załącznikiem powinna być ustalona lista organizacji społecznych).

3. Lokalna Grupa Działania jako zasób dla kreatywnych zachowań

Podobnie jak w całej UE na terenie Polski istnieje ponad 350 Lokalnych Grup Działania (lokalnych partnerstw trójsektorowych: sektor administracji, sektor biznesu i sektor obywatelski).

Wszystkie LGD w Unii Europejskiej i ich programy są widoczny poprzez stronę European Network for Rural Development - <https://enrd.ec.europa.eu> - strona ma wersję językową polską

Strona internetowa Lokalnej Grupy Działania, na której terenie zamieszkuje student (i znajdująca się na jej stronie Lokalna Strategia Rozwoju) daje studentowi możliwość przeanalizowania zarówno zasobów jak również określić kluczowe problemy społeczne. Analiza może pomóc w sprecyzowaniu kierunków rozwoju poradnictwa psychologicznego na danym terenie, jak również pozwala na łatwiejsze określenie potencjalnych "Kreatywnych zachowań ..." zmierzających do zminimalizowania na tym terenie marginalizacji społecznej.

Tworzenie przez studenta własnego projektu w swojej społeczności lokalnej (powiat, gmina, dzielnica, osiedle, sołectwo) pod kątem animowania oddolnych procesów aktywizujących innowacyjny potencjał społeczny i przeciwdziałających wykluczeniu (finalna praca zaliczeniowa pod kątem „praktyki zawodowej”):

- „Schemat opisu tzw. dobrej praktyki ES” umieszczony na Teems w zakładce „Pliki” w Folderze „Materiały do zajęć” (został umieszczony 9 listopada 2023) – tak jak wyjaśniłem jest to matryca zgodnie z którą dokonano wszystkich opisów „Atlas Dobrych praktyk EES” (Także specjalny folder w zakładce „Pliki” (został utworzony 9 listopada 2023)
- Formularze pisania projektów w ramach Rocznych Programów Współpracy – ich wzory znajdują się na stronach samorządów; natomiast ramowy wzór znajduje się na portalu rządowym: Akty prawne dotyczące działalności organizacji pozarządowych) i linkami do innych zasobów Akty prawne dotyczące działalności organizacji pozarządowych - Komitet do Spraw Pożytku Publicznego - Portal Gov.pl (www.gov.pl) - <https://www.gov.pl/web/pozytek/akty-prawne-dotyczace-dzialalnosci-organizacji-pozarzadowych> (zob. zwłaszcza w dole strony dział „Materiały” plik „Oferta realizacji zadania publicznego ...” - rozpoczynamy od uproszczonej wersji – oba formularze zamieszczone w zakładce „Pliki” w Folderze „Materiały do zajęć”)
 - Warto w tym miejscu zwrócić uwagę, że formularz oferty jest oparty na Rozporządzeniu Przewodniczącego Komitetu do spraw Pożytku Publicznego z dnia 24 października 2018 r. w sprawie wzorów ofert i ramowych wzorów umów dotyczących realizacji zadań publicznych oraz wzorów sprawozdań z wykonania tych zadań Dziennik Ustaw - rok 2018 poz. 2057 - INFOR.PL
 - Natomiast aktualny Program Rządowy Fundusz Inicjatyw Obywatelskich NOWEFIO na lata 2021-2030 można znaleźć poprzez stronę <https://www.gov.pl/web/pozytek/rzadowy-program-fundusz-inicjatyw-obywatelskich-nowefio-na-lata-2021-2030> lub bezpośrednio <https://niw.gov.pl/nasze-programy/nowefio/> gdzie więcej informacji
- Materiały pomocnicze związane z wypełnianiem formularza projektowego (oferty) i zarządzaniem projektem „Podręcznik-dla-Oferentów-FIO-2019-1”, Abrignani B., ... (2002), Zarządzanie projektem – są opublikowane na Teems w zakładce „Pliki”, folder Materiały do zajęć.